

MUSLIMAN SA SVOJOM DJECOM¹ (III)

Dr. **MUHAMMED ALI EL-HAŠIMI**

(nastavak iz prošlog broja)

DOBRO PAZI NA SVE ŠTO UTJEČE NA NJIHOVO FORMIRANJE I USMJERENJE

Savjestan roditelj musliman dobro pazi na svoju djecu. On zna šta oni čitaju i šta pišu, zna njihov hobi koji su sebi odabrali, i na koji ih je on sam usmjerio, nakon što je u njima otkrio sklonost za tom vrstom hobija, a da toga oni ni sami nisu bili

svjesni. On poznaje prijatelje za koje su oni vezani ili sa kojima provode veliki dio svog vremena. On poznaje mjesta koja njegova djeca posjećuju u slobodno vrijeme. On sve to zna a da oni nisu svjesni njegovog nadzora nad njima. Kada god on primijeti određene devijacije kod njih u izboru literature koju čitaju, ili hobija kojim se bave, ili primijeti da se vežu za loše društvo, ili posjećuju sumnjiva mjesta, ili stiču loše navike poput pušenja,

ili se odaju pokuđenim ili zabranjenim oblicima igre i zabave, što uništava dragocjeno vrijeme, što troši snagu i što mladog čovjeka navikava na besposlicu, zabavu i gluposti, - kada god, dakle, roditelj primijeti nešto od toga kod svoje djece on ih ponovo vraća na ispravnu stazu nježno, mudro i oprezno, on ih usmjerava ka dobru vješt看im uvjeravanjem i sa ozbiljnošću.

Svako se dijete rodi sa prirodom sklonom ispravnom putu, sklonom islamu kao prirodnoj vjeri, pa ga njegovi roditelji učine jevrejem, kršćaninom ili vatropoklonikom, - kako se to navodi u sahih-hadisima kojeg prenosi Buharija.

Iz ovoga proizilazi odgovornost roditelja u oblikovanju uma svoje djece, u formiranju njihove ličnosti, u odgoju njihove duše, vodeći računa o ranije spomenutim odgojnim mjerama. Literatura koju će roditelj ponuditi djeci na čitanje treba biti otvorena za njihov intelektualni nivo, da njihove duše okiti plemenitim moralnim odlikama, da njihovu ličnost približi vrhunskoj primjernosti, a ne da ona bude ubitačna za njihov um, da im čistu prirodu pokvari, da u njihovim dušama ugasi žišku dobra.

Njihov hobi treba u njima da otkrije oblike dobra koji u njihovim dušama leže a ne oblike zla. On treba u njihovim srcima da raspiri žeravicu istine a ne žeravice laži, da u njima odgoji zdrav osjećaj a ne bolesnu ambiciju.

Njihov drug treba da im bude vodič ka Džennetu a ne ka Vatri, da ih vodi Istini a ne laži, da ih

upućuje pravom putu, uzdizanju, uspjehu i poslušnosti, a ne stranputici, padu, neuspjehu i neposlušnosti. Koliko je samo prijatelja odvučlo svoje drugove na klizava i opasna mjesta, na obronke zla, u ponore poniženja - dok roditelji nisu o njima vodili računa. Mudro je o drugu kazao pjesnik Adij b. Zejd El-İbadij stihovima²:

“Kad se nađeš međ’ ljudima
sa najboljim ti se druži,
sa lošim se nemoj družiti
pa da budeš loš k’o i on.

Za čovjeka nemoj pitat’
nego pitaj za druga mu,
svako se za prijateljem
u postupku svom povodi.”

Prema tome, oprezan roditelj musliman pri odgoju svoje djece pazi na njihovu literaturu, prijatelja, hobi, školu, učitelja, klub, izvore informacija, i na sve ono što ima uticaja na formiranje ličnosti njegove djece, na oblikovanje njihovog uma, duše, i vjerovanja te po potrebi interveniš na način sprečavanja ili na način podsticanja, kako mu cijeli proces njihovog odgoja ne bi bio upropašten, kako ona ne bi bila unesrećena, bolesnog morala ili moralno deformisana. Na osnovu iznešenog možemo da razumijemo uspjeh jedne porodice u odgoju svoje djece i neuspjeh druge. Prva je osjećala svoju odgovornost spram odgoja svoje djece pa im je poklonila prioritarnu pažnju i ona su postala dobro za nju, za Zajednicu i sve ljude uopće. Duga nije osjećala tu odgovornost pa je zanemarila svoju djecu i ona su postala

trajno zlo za nju, za Zajednicu i za sve ljude, i nesreća koja ih prati na ovom svijetu a i poslije smrti. Istinu govori Uzvišeni Allah koji kaže:

“Vi u svojim ženama i u djeci
svojoj imate neprijatelja - pa
ih se pričuvajte...”³

Djeca ne bi bila neprijatelji svojim roditeljima da su roditelji ustrajali na Pravom Putu, da su bili svjesni svoje odgovornosti spram vlastite djece, i da su na tom polju uložili istinski trud!!!

IZGRADUJE OSJEĆAJ JEDNAKOSTI MEĐU NJIMA

Jedno od načela mudrog odgoja svoje djece jeste i jednak odnos prema svakom od njih u svemu, bez davanja prednosti jednom od njih nad drugima. Kada dijete osjeti tu jednakost i pravdu između njega i njegove braće i sestara on odrasta zdrave duše, oslobođen okova uskraćenosti, pa ne mrzi svoju braću i sestre, srce mu ne izjedaju ljubomora i zavidnost, a duša mu je ispunjena zadovoljstvom i tolerancijom, nesebičnošću, dobroćinstvom i ljubavlju prema drugima. Na ovo Islam podstiče i ovo naređuje roditeljima.

Oba šejha prenose od En-Nu'man b. Bešira, r.a., da ga je njegov otac doveo Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., i rekao: “Ovom svom sinu poklanjam dječaka (slugu) koji je bio moj.” Resulullah, s.a.v.s., upita: “Jesi li takav poklon dao svakom svom djetetu?” “Nisam!”, odgovori on, a Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: “Onda ga vrati!”

U drugom rivajetu stoji - pa Resulullah, s.a.v.s., upita: “A jesi li tako postupio sa svakim svojim djetetom?” “Nisam.”, odgovorio je ovaj, a on reče: “Bojte se Allaha, i budite pravedni prema svojoj djeci!” Moj se otac vratio i vratio taj dar. U jednom drugom rivajetu stoji - pa je Resulullah, s.a.v.s., upitao: “Bišre, imaš li ti, osim ovoga, još djece?” “Imam.”, odgovorio je ovaj, a on upita: “Jesi li isto to poklonio svakom svom djetetu?” “Nisam.”, odgovorio je ovaj, a on reče: “Nemoj me onda tražiti za svjedoka jer ja neću biti svjedok nepravdi!” Potom je rekao: “Bili te radovalo da oni tebi budu svi podjednako poslušni?” “Da!”, odgovori ovaj, a on reče: “Onda to nemoj učiniti!”⁴

Na osnovu ovoga bogobojazni musliman je pravedan prema svojoj djeci, ne daje prednost jednom od njih nad drugima kad im daje dar, kad im dijeli nafaku, kad komunicira s njima. Time on kod njih probuđuje želju da za njega Bogu čine hajr-dovu, da njihova srca kucaju ljubavlju prema njemu, da su im duše ispunjene spremnošću da mu budu poslušni, da ga poštuju i cijene.

U NJIMA IZGRADUJE VISOKE MORALNE VRIJEDNOSTI

Preko ovakvih duša ispunjenih radošću, zadovoljstvom i spremnošću na poslušnost roditelj može svoju djecu da podiže do stepena najboljeg primjera, do lika visoko

plemenitog čovjeka, da u njih usađuje visoke moralne kvalitete kakvi su - ljubav prema drugima, briga o gostima, veza sa rodbinom, poštivanje starijeg, samilost prema mlađem, spremnost na činjenje dobra, želja za širenjem pravde među ljudima, i sl. Dobro može poteći samo iz duše koja se dobrom napajala. Ne može se darovati ono što se ne posjeduje. Istinu je kazao onaj ko je rekao: "Dobrota je od Boga, a odgoj od roditelja!"⁵

Razborit roditelj musliman zna kako će ući u dušu svoje djece, i u nju usaditi mudrost i zdrav moral, koristeći pri tome mudre odgojne metode poput - dragog i primjernog vođenja, otvorenosti, druženja, lijepe

pažnje, samilosti, skromnosti, radosti, ljubavi, pažnje, srčanosti, naklonosti, jednakosti, pravednosti, savjetodavnosti, ispravnog usmjeravanja i vođenja...kroz blagost koja nije slabost, i strogost koja nije nasilje. Tako se djeca razvijaju i odrastaju u atmosferi ispunjenoj dobročinstvom, pažnjom i nježnošću. Takva atmosfera neizostavno nudi pobožnu, pouzdanu, dobru djecu, čija je ličnost skladna, um otvoren, koja su sposobna da daruju, koja su spremna da ponesu odgovornost.

Ovo se vidi u svakoj porodici koja djecu podiže na principima Islama, i koja ih odgaja kur'anskim odgojem.

Istinu kaže Uzvišeni Allah Svojim riječima:

"Allahovu vjeru (vjerujte)! Koja je vjera od Allahove vjere ljepša?!"⁶ **m**

(KRAJ)

Prijevod sa arapskog:
Sead Seljubac

¹ Odlomak iz knjige: *Ličnost muslimana u svjetlu Kur'ana i sunneta*, Bejrut, 1996.

² Adijjev divan, 107

³ Et-Tegabun, 14

⁴ Pouzdan hadis.

⁵ Buharija, "Jedinstveni odgoj", 92

⁶ El-Bekare, 138